

Del af de Ulykker, som ere indtrufne i For- tiden, om man altsaa tør trække en saadan Betsel paa Fremtiden eller ikke, som foreslaaet saa vel i dette, som i det tidligere Regeringsforslag. Men dette og en hel Del mere ere Spørgsmaal, hvorom der er afvigende Meninger, og hvorom man med Rette kan fremsætte afvigende Meninger i Mod sætning til de fire af mig opstillede Punkter: at Loven skal være moralsk, det vil sige den maa ikke fremme de Under, den tilfigter at bøde paa, at den ikke maa være uretfærdig over for dem, der ere indbefattede i den, og dem, der ere udeladte, at Byrderne maa fordeles paa en retfærdig Maade, og at Byrderne ej maa være større, end at de kunne betegnes som overkommelige. Naar jeg nu betragter det foreliggende Forslag under disse fire Synspunkter og spørger hvorledes da denne Lov vil virke, altsaa i første Linie i moralsk Henseende, maa jeg sige, at ganske vist føler jeg mig overbevist om, at de Herrer have fremsat dette Lovforslag i den bedste Mening om, at det skulde bøde paa og bringe Hjælp ved de Ulykkestilfælde, der maatte indtræffe. Men i den Hver, hvormed de have søgt at gøre denne Lov saa effektiv som muligt, ere de gaaede glip af Lovens vigtige etiske Moment. Jeg tror nok at tørde sige, at der ikke vilde kunne tænkes nogen Lov, som i den Grad var egnet til at befri hver Mand i Landet for Følelse af Ansvar for egne Handlinger og Unlidelser og fremkalde saa mange Misbrug, som netop dette Lovforslag i den Udstrækning, hvori det er foreslaaet, med dets absolute Mangel paa Indskrænkninger i Retten til de Forsørgelsesbeløb, som Loven hjemler. At man har udeladt den grove Skyld, er det første Grundstod. Der har ganske vist været og kan jo ogsaa rejses en Del Tvivl om, hvorvidt man paa det industrielle Omraade, og navnlig hvor der er Maskindrift til Stede, bør fastsætte, at grov Skyld fra Arbejderens Side skal være ensbetydende med hans Kravs Fortabelse. Det komme vi jo til at drøfte senere, og der kan man ogsaa saa mig i Tale. Jeg vil i dette Øjeblik kun sige, at Arbejdertommis- sionen i denne Henseende har udtalt, at det vilde være demoraliserende, hvis man gjorde det, og jeg vil tilføje, at naar man opretholder Arbejderens Berettigelse til at søge Erstatning hos den skødesløse Arbejdsgiver, er det ikke ulogisk at opretholde Arbej- derens Ansvar for de Handlinger af ufor- svarlig Bestaafenhed, som han maatte gøre sig skyldig i. Derom kunne vi imidlertid tale; men at man i en Lov, som indbefatter hele Befolkningen, altsaa ikke blot Industriens Arbejdere, om hvem

man har sagt med nogen Ret, at hver enkelt Arbejder kun er et Led i en Kæde, han maa gøre den Bevægelse med, som hele Kæften gør, han er ikke altid selv Herre over sine Bevægelser, man kan ikke forlange, at en Mand, der staar og arbejder i en saadan Virksomhed, skal kunne tage sig saaledes i Agt, at man ikke bag efter kan gøre ham ansvarlig for en Handlemaade, som har medført hans egen Ulykke — at man i en saadan Lov overfører Tvivlene fra det store industrielle Arbejdes Omraade til den hele Befolkning og siger: Nu kunne I gøre og lade, hvordan I ville, I kunne gøre Jer skyldige i hvilken som helst Uforsigtighed, I kunne letfjndigt udcætte Liv og Lemmer lige saa meget, I ville, Resultatet bliver aldrig andet end, at I nok skulle blive forsørgede, vi have heldigvis en Lov, hvorefter I, hvis I ikke have 2,000 Kr. om Aaret efter Ulykkes- tilfældet, kunne saa indtil 1,000 Kr. til, hvis I blive Invalid — dette havde jeg ikke troet var muligt! Jeg formaar ikke at se andet, end at det er en Bildfarelse fra de ærede Forslagsstilleres Side, at de af den Tvivl, som er til Stede om den grove Skyld hos en Arbejder under Arbejdet i Industriens Tjeneste, og den relative Berettigelse i de Betragtninger, som gaar imod, at man skal opstille den grove Skyld som Fortabelsesgrund for Arbejderen, kun ved en ren Misforstaaelse have uddraget den Slutning, at de kunne benytte de samme Argumenter til at rasere Terrainet over hele Linjen. Der er slet ikke nogen som helst Undtagelse her, de smaa Børn ere med i denne Lov, Fattiglemmerne ere med, Straffefanger, Dag- drivere og Bagabonder af enhver Slags ere med i denne Lov, der er ikke en Gang for- langt, at det skal være en lovlig Handling, som er udført, da Ulykken fete. Med denne Lov i Haanden kan en Indbrudstyv gøre gældende: Jeg er kommen til Stade, jeg er slaaet fordærvet, mens jeg gjorde Indbrud, jeg er berettiget til at saa mindst 667 Kr. om Aaret i Pension. Jeg siger ikke dette for at gøre et stort Nummer ud deraf, thi hvad de ulovlige Handlinger angaar, vil jeg indrømme, at det kan rettes ved en Tilføjelse. Men det forholdes sig rigtigst ganske anderledes med en hel Del andre Personer, som falde ind under Lov, og om hvem det aldrig nogen Sinde ellers vilde falde os ind at tænke, at de, naar de komme til Stade saaledes, at de ikke kunne arbejde mere, skulle kunne for disse saakaldte „større“ Skattehveres Regning have 667 Kr. om Aaret, nemlig naar de slet ikke have haft noget som helst Arbejde, selv om de i flere Aar slet ikke havde fortjent 1 Ore i Ar-